

**UCHWAŁA NR XVII/132/2020
RADY GMINY OBROWO**

z dnia 6 lutego 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art.17 ust.2 pkt 4, ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 poz. 1507) w związku z art. 176 ust. 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz. 1111 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Obrowo na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Obrowo

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy.

Przewodniczący Rady Gminy

Roman Skórski

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE OBROWO NA LATA 2020 - 2022
OBROWO 2020 r.**

Spis treści

Wstęp.....	1
1. Regulacje prawne.....	2
2. Organizacja wspierania rodzin.....	4
3. Sytuacja rodzin na terenie gminy Obrowo.....	6
4. Analiza SWOT w obszarze wspierania rodziny.....	11
5. Cele i planowane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022.....	13
5.1. Cel główny: Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.....	13
5.2. Cele szczegółowe:.....	13
5.3. Zasoby Instytucjonalne.....	16
5.4. Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	17
5.5. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	17
5.6. Zakładane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	18
5.7. Finansowanie programu.....	18
5.8. Monitoring.....	18
6. Podsumowanie.....	19

Wstęp

Główną komórką budującą każde społeczeństwo jest rodzina. To właśnie ona ma zasadniczy wpływ na kształtowanie tożsamości i postaw człowieka oraz na jego funkcjonowanie w rolach społecznych. W ramach funkcjonowania rodziny kształtuje się osobowość, poglądy oraz styl życia. Ważną rolę w funkcjonowaniu rodziny odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na szacunku, zrozumieniu i hierarchii wartości. Rodzice oddziałując na osobowość dziecka, przekazują mu swój system wartości i tradycje oraz ukierunkowują jego postępowanie na całe życie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstawaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się różnego rodzaju trudności i dysfunkcje, wymagają one podjęcia zintegrowanych, złożonych działań w oparciu o pomoc specjalistów oraz instytucji wspierających rodziny. Wszystko po to, aby poprawić funkcjonowanie całej rodziny oraz zapewnić dziecku warunki do prawidłowego rozwoju.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej szczegółowo określa zasady i formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności, w tym m. in. nakłada na gminy obowiązek opracowania trzyletnich programów wspierających rodziny. Obowiązek ten powinien być realizowany przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich instytucji publicznych, organizacji pozarządowych a także innych organizacji, środowisk i osób realizujących zadania związane pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 powstał w oparciu o Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. Stanowi on kontynuację i uzupełnienie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017–2019

i zakłada rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodzin na terenie gminy Obrowo poprzez realizację szeregu kompleksowych działań.

1. Regulacje prawne

W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów, z jakimi borykają się rodziny, powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 dla Gminy Obrowo w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, którego podstawowym założeniem jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jego opracowanie i wdrażanie odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.);
- Uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019 r. poz. 2277ze zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 ze zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 730 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019r. poz. 1111ze zm.);
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 ze zm.);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473).

2. Organizacja wspierania rodzin

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

Tabela 1. Organizacja wspierania rodziny

GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
·Profilaktyka wspierania rodziny ·Asystent rodziny	·Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna ·Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej ·Adopcje	
·Placówki wsparcia	·Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	·Ośrodek adopcyjny

dziennego	·Placówki Opiekuńczo Wychowawcze	·Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna
·Rodziny wspierające	·Usamodzielnienie	·Interwencyjny ośrodek preadaptacyjny
·Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny.	·Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Koordynator)	
	·Rodziny Pomocnicze	

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Zgodnie z Ustawą, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo –wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych zapewnia się wsparcie polegające w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności życiowe. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażenowania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo –wychowawczych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka –w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka –w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka –w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

3. Sytuacja rodzin na terenie gminy Obrowo

Podstawą do określenia sytuacji rodzin na terenie gminy Obrowo oraz zaplanowania działań w ramach niniejszego Programu jest charakterystyka społeczno -demograficzna zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Obrowo na lata 2014-2020 oraz analiza bieżących danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Obrowo. Według danych Urzędu Gminy Obrowo (stan na dzień 31.12.2019 r.) Gminę Obrowo zamieszkuje 17199 osób, w tym 8729 kobiet (50,7%) i 8469 mężczyzn (50,3%). W gminie przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym 63% mieszkańców (10844 osób), drugą pod względem liczebności grupą jest ludność w wieku przedprodukcyjnym 23% (3992 osób), wszystkich mieszkańców, natomiast najmniejszą grupę stanowi

ludność w wieku poprodukcyjnym 12 % (2113 osób). W 2019 r. system pomocy społecznej w gminie Obrowo objął wsparciem 374 rodzin, w których przebywało łącznie 1099 osób (dane na dzień 31.12.2019 r.). Stanowiło to 6 % ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 2. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2017 -2019

Lp.	Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
1.	2017	361	1119	16204	7%
2.	2018	375	1188	16651	7%
3.	2019*	374	1099	17199	6%

*stan na dzień 31.12.2019r.

Źródło: GOPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w ostatnich latach były – ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego potrzeba ochrony macierzyństwa (Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2017 -2019). Występowanie powyższych problemów w rodzinach prowadzić może do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego tak niezbędne jest zapewnianie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Tabela 3. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2017–2019

Lp.	Powody	2017		2018		2019	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	ubóstwo	260	818	220	666	188	560
2.	bezdomność	5	5	4	4	5	5
3.	potrzeba ochrony macierzyństwa	100	501	85	442	74	401
3a.	w tym: wielodzietność	58	337	52	303	52	307
4.	bezrobocie	165	545	154	516	133	461
5.	niepełnosprawność	123	280	120	278	112	280
6.	długotrwałą lub ciężka choroba	164	397	155	392	170	427
7.	bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego –ogółem	138	507	139	543	151	595
7a.	w tym : rodziny niepełne	55	148	50	137	48	141
7b.	rodziny wielodzietne	39	174	46	259	53	300
8.	przemoc w rodzinie	6	29	8	29	4	18
9.	alkoholizm	43	115			37	61
10.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
11.	zdarzenie losowe	6	16	7	22	5	18
12.	kontrakt socjalny	8	8	3	3	19	19

*stan na dzień 31.12.2019r.

Źródło: GOPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Wśród rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej są również rodziny borykające się z problemem przemocy w rodzinie. Najpoważniejszą jest przemoc rówieśnicza, która przybiera na terenie gminy poważne rozmiary.

Rodziny dotknięte przemocą kieruje się do Zespołu Interdyscyplinarnego w Obrowie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Od 2018 r. rodziny borykające się z trudnościami mogą korzystać z poradnictwa psychologicznego w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Obrowo (psycholog zatrudniony w wymiarze 10 godz. miesięcznie). Liczba porad psychologicznych udzielonych w ostatnich latach wyniosła:

2018 r.- 231

2019 r.-256.

Kolejną formą pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych jest objęcie ich przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowo wsparciem Asystenta rodziny. W latach 2017 –2019 wsparcie to realizowane było w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodzinnej pieczy zastępczej w ilości 2 etatów.

Tabela 4.Liczba rodzin objętychwsparciem Asystenta rodziny w latach 2017–2019

Lp.	Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1.	2017	19	59	39
2.	2018	13	41	27
3.	2019*	12	45	25

*stan na dzień 31.12.2019r.

Źródło: GOPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany sposobu życia. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia.

GOPS w Obrowie podejmuje szereg działań zmierzających do eliminacji pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych czy działań i wsparcia asystenta rodziny. Efekty tej pracy są widoczne.

Ilość rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi z roku na rok jest coraz mniejsza. Część osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wykazywała zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność intelektualną oraz uzależnienie od alkoholu lub innych środków uzależniających. Praca z tymi osobami i rodzinami, by przyniosła wymagane efekty trwa dłużej i wymaga współdziałania z wieloma instytucjami i służbami jak również wsparcia specjalistów.

GOPS w daje tym osobom i rodzinom taką możliwość udzielając pomocy w następujących formach :

- pomoc społeczna,

- świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe) –

- świadczenia niepieniężne (zakup posiłku, schronienie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, pomoc osobom zagrożonym eksmisją, udział w programach z zakresu integracji społecznej)
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych),
  - pomoc ofiarom i sprawcom przemocy (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie),
  - poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne),
  - pomoc asystenta rodziny,
  - Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenie wychowawcze),
  - Fundusz alimentacyjny
  - dodatki mieszkaniowe i energetyczne.
  - Karta Dużej Rodziny.

Część w/w zadań GOPS w Obrowie realizuje przy pomocy i współpracy gminnych i powiatowych instytucji oraz organizacji społecznych działających w danym obszarze, m.in. szkołami podstawowymi, policją, kuratorami społecznymi i zawodowymi, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Obrowo wpisuje się i spełnia wymogi Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej funkcjonowania systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Gmina Obrowo oparciu o w/w założenia realizuje działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz patologii.

4. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Obrowo na lata 2020 - 2022 dokonano analizy SWOT poprzednio obowiązującego programu na lata 2017- 2019.

Tabela 5. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> •Obowiązujące akty prawne i programy oraz strategie •Dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej •Współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, •Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, •Oferta wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i osób przeżywających problemy, •Pozalekcyjna działalność szkół podstawowych na terenie Gminy Obrowo w okresie trwania roku szkolnego i realizacja programów pozalekcyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> •Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej, •Niewystarczające zaangażowanie w zakresie organizacji grup wsparcia w środowiskach lokalnych, •Niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych, •Niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje społeczne, •Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewycięzaniu sytuacji kryzysowych, •Brak rodzin wspierających, •Mała oferta spędzania czasu wolnego przez

<ul style="list-style-type: none"> • Szeroka działalność Gminnego Ośrodka Kultury promująca wartości prospołeczne i integracyjne na rzecz rodzin, • Dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy, • Zabezpieczenie budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą, • Wspieranie rodzin przez asystenta 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieci i młodzież w okresie wakacji i ferii, • Brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • Możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów, • Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • Możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów, • Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, • Udział rodzin w działających na terenie gminy grupach wsparcia oraz innych działaniach integrujących w środowiskach lokalnych, • Wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • Występowanie zjawisk patologicznych, taki jak agresja, przemoc w rodzinie, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających, występowanie syndromu „dziedziczenia biedy”, • Uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy finansowej i duża liczba osób długotrwale z niej korzystających, • Osłabianie funkcji opiekuńczej rodziny, • Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje, • Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu, • Brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych, • Skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja, • Cedowanie coraz większej liczby zadań na samorządy gminne bez zabezpieczenia finansowania kosztów ich realizacji, • Brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych oraz budownictwa komunalnego, • Potrzeba zaspokojenia potrzeb lokalowych GOPS w Obrowie,

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników GOPS w Obrowie oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń.

Cieszy fakt, że dominują mocne strony jakie posiada Gmina Obrowo i istnieje realna perspektywa by eliminować słabe strony i zagrożenia. Założyć jednak należy, że zawsze w pracy z „żywą tkanką” jaką jest społeczeństwo będą istniały różnego rodzaju problemy i patologie.

Tylko sprawnie działające instytucje na szczeblu gminnym mogą im przeciwdziałać i dążyć do ich marginalizacji. Korzystając z szans, doskonaląc metody działania, kształtując odpowiednią politykę społeczną gminy można wiele zmienić. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

5. Cele i planowane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

5.1. Cel główny: Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

5.2. Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.

2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przewyciężaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Tabela 6. Cel szczegółowy 1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik/miernik	Czas realizacji
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	GOPS Obrowo „Szkoła rodzica”	Liczba osób	2020-2022 w/g potrzeb
2.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.	instytucje i zakłady opiekuńcze (żłobek, przedszkole)	Liczba dzieci	2020-2022
		GOPS Obrowo (zajęcia prowadzone w ramach reintegracji społecznej)	Liczba osób	2020-2022
		Placówki kulturalno oświatowo-sportowe (Gminny Ośrodek Kultury, Obrowo)	Liczba dzieci	2020-2022
		Szkoły podstawowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	2020-2022
3.	Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	GOPS Obrowo	Liczba osób / rodzin	2020-2022

4.	Wspieranie finansowe rodzin w wychowaniu dzieci zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.	GOPS Obrowo	Liczba rodzin / dzieci	2020-2022
5.	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	GOPS Obrowo	Liczba osób / rodzin	2020-2022

Tabela 7. Cel szczegółowy 2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przewyżnianiu problemów opiekuńczo - wychowawczych.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik / miernik	Czas realizacji
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej(świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomagane (Klub Integracji Społecznej).	GOPS Obrowo CISTOR Toruń	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych. Liczba osób korzystających z zatrudnienia wspomagane.	2020-2022
2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność)	GOPS Obrowo (pomoc psychologa, terapeuty, grupy wsparcia)	Liczba osób objętych terapią: - liczba porad psychologicznych, prawnych, socjalnych	2020-2022
		Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem	2020-2022
		Punkt Konsultacyjnoinformacyjny dla Osób z problemem alkoholowym i Ich rodzin w Obrowie	Liczba osób objętych konsultacją	2020-2022
		Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty	2020-2022
3.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny	GOPS Obrowo	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	2020-2022 w/g potrzeb

4.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	GOPS Obrowo	Liczba rodzin objętych monitoringiem	2020-2022
5.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin.	Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	2020 -2022
6.	Prowadzenie programów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców	GOPS Obrowo	Liczba rodziców biorących udział w programach	2020-2022
7.	Prowadzenie programów integracyjnych z udziałem rodziców i dzieci	Gminny Ośrodek Kultury	Liczba rodziców i dzieci biorących udział w programach	2020-2022

Tabela 8. Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik /miernik	Czas realizacji
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	GOPS Obrowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną	2020-2022
2.	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	GOPS Obrowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba spotkań zespołów	2020-2022
3.	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc: -socjalna -poradnictwo	GOPS Obrowo Instytucje, organizacje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	2020-2022

5.3. Zasoby Instytucjonalne

Cele i zadania określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Obrowo na lata 2020-2022 powinny być przede wszystkim realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym we współpracy z instytucjami powiatowymi, do zadań których należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące zadania zlecone przez Gminę Obrowo.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy Obrowo to:

- Urząd Gminy w Obrowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Ośrodek Kultury,

- Szkoły Podstawowe,
- Przedszkola i żłobki,
- Organizacje pozarządowe,
- Posterunek Policji

Na terenie Powiatu wsparcie i pomoc rodzinom oferują:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną.

5.4. Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są przede wszystkim dzieci oraz ich rodzice zamieszkujący na terenie Gminy Obrowo, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub, które zostały takiej władzy pozbawione. Adresatami są również wszystkie rodziny, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci.

5.5. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

W Gminnym Programie Wspierania Rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie gminy, jak również instytucji i podmiotów szczebla powiatowego. Koordynowanie i inicjowanie zadań oraz programów należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrowie. Zakłada się otwarty charakter Programu i możliwość jego aktualizacji w miarę mogących wystąpić potrzeb.

5.6. Zakładane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Dzięki realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celów szczegółowych przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia. Ważnym założeniem jest zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego.

5.7. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Obrowo na lata 20120 - 2022 są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy i powiatu), a także środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa, dotacji unijnych oraz środki organizacji pozarządowych

5.8. Monitoring

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Obrowo na lata 2020 - 2022 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie on realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się pracą na rzecz rodziny.

Program stanowi dokument określający cele i zadania, tak więc wymaga oceny i weryfikacji efektywności realizacji poszczególnych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizie informacji o stanie jego realizacji.

Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu lub w razie potrzeby podjęcie działań korygujących. Obszarem monitorowania Programu będą wyznaczone zadania zgodnie z wyznaczonymi celami szczegółowymi. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane w corocznej informacji z działalności GOPS w Obrowie.

6. Podsumowanie

W roku 2018 i 2019 Gmina Obrowo/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podpisał dwie umowy na realizację projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W roku 2018/2019 Gmina Obrowo /Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie realizował projekt dofinansowany z funduszy Europejskich „Wiedza Edukacja Rozwój” PRACA SOCJALNA – BLIŻEJ RODZINY”, którego celem było wdrożenie usprawnień organizacyjnych w GOPS Obrowo poprzez rozdzielanie zadań administracyjnych od pracy socjalnej i usług. Efektem wprowadzonych zmian jest podniesienie jakości i efektywności pracy, w tym realizowanie działań przypisanych do nowopowstałych stanowisk pracy pracowników socjalnych szczególnie związanych z udzielaniem niefinansowej pomocy rodzinie.

W roku 2019/2020 Gmina Obrowo /Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie realizuje projekt dofinansowany z funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego „BLIŻEJ WAS ! USŁUGI OPIEKUŃCZE W GMINIE OBROWO”, którego celem jest pomoc usługowa dla osób niesamodzielnych zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Dodatkowo w 2018r. i 2019r., aby zapobiegać problemom w rodzinach oraz wzmacniać umiejętności wychowawcze rodziców, w ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie brał udział w projekcie pod nazwą „Rodzina w Centrum” i „Rodzina w Centrum 2”. Partnerem wiodącym projektu był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu. Projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych.

Głównym celem projektu było zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie jednego zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin w województwie kujawsko-pomorskim. Działania w projekcie przyczyniły się do rozwoju i poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a tym samym zapewniły rodzinom możliwość lepszego funkcjonowania.

Wszystkie trzy projekty i działania w nich zaplanowane wpisują się znakomicie w treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Obrowo na lata 2014 - 2020 jak również w treść działań zaplanowanych w tym dokumencie.

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny i realizacja celów w nim zawartych wraz z realizacją projektów o charakterze społecznym pozwoli na znaczny wzrost aktywności społecznej oraz przyczyni się do poprawy jakości życia rodzin i dzieci, a w konsekwencji wszystkich mieszkańców Gminy Obrowo.

Uzasadnienie

Gmina realizuje ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która zobowiązuje gminy do opracowania trzyletnich programów wspierania rodziny.

Istnieje konieczność opracowania działań programowych na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze oraz w wypełnianiu ról rodzicielskich, a także obejmuje dzieci i młodzież niedostosowaną społecznie. Realizacja programu ma na celu zapobieganie skutkom umieszczenia dzieci w różnych formach pieczy zastępczej oraz zagrożeniu wykluczeniem społecznym poprzez współpracę z instytucjami oraz prowadzenie profilaktyki.